

Mitzvah of the Week: The Foundation of Torah

R. Judah Kerbel ~ Queens Jewish Center ~ Acharei Mot/Kedoshim 5781

ויקרא פרק יט פסוק יח

לא תקם ולא תטור את בני עמך ואהבת לרעך כמוך אני יקוק:

Vayikra 19:18

You shall not take vengeance or bear a grudge against your countrymen. Love your fellow as yourself: I am the LORD.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת נדרים פרק ט הלכה ד

ואהבת לרעך כמוך. רבי עקיבה אומר זהו כלל גדול בתורה. בן עזאי אומר [בראשית ה א] זה ספר תולדות אדם זה כלל גדול מזה.

פני משה מסכת נדרים פרק ט הלכה ד

זהו כלל גדול בתורה. מקרא של ואהבת לרעך כמוך עיקר גדול הוא לקיום התורה שמתוך זה יזהר במשאו ומתנו עם הבריות ובכלל זה הקנאה והכבוד וכיוצא באלו ועיי"ז ימנע מהרבה עבירות ויקיים רוב המצות:
זה ספר תולדות אדם זה כלל גדול מזה. משום סיפא דקרא נקט דכתיב בדמות אלהים עשה אותו וכשיתבונן אדם בזה יזהר מאוד בכבוד חבירו וכדאמר בב"ר אם עשית כן דע למי אתה מבזה בדמות אלקים עשה אותו ולכן אמר זה כלל גדול מזה לפי שהוא כולל ב' ענינים שבהזהר אדם בכבוד חבירו לחוס על כבוד קונו שהוא בדמות אלקים מכ"ש שיזהר מלמעול מעל בה' ולהיות זריז בעשיית המצות לכבודו ית':

תורה תמימה ויקרא פרק יט פסוק יח

ואהבת לרעך כמוך - תניא, מניין למומתין בסייף שהוא מן הצואר, אמר רב נחמן אמר רבה בר אבון, אמר קרא ואהבת לרעך כמוך - ברור לו מיתה יפה [כתובות ל"ז ב']:
ואהבת לרעך כמוך - אמר רב יהודה אמר רב, אסור לאדם לקדש את האשה עד שיראנה, שמא יראה בה דבר מגונה ותתגנה עליו והתורה אמרה ואהבת לרעך כמוך [קדושין מ"א א']:
ואהבת לרעך כמוך - בית הסקילה היה גבוה שתי קומות וקומה שלו הרי שלש, ומי בעינן כולי האי, א"ר נחמן, אמר קרא ואהבת לרעך כמוך ברור לו מיתה יפה [סנהד' מ"ה א']:
ואהבת לרעך כמוך - אמר רב חסדא, אסור לאדם לשמש מטתו ביום, שנאמר ואהבת לרעך כמוך, מאי משמע, אמר אביי שמא יראה בה דבר מגונה ותתגנה עליו [נדה י"ז א']:

רמב"ם משנה תורה הלכות דעות פרק ו הלכה ג

מִצְוָה עַל כָּל אָדָם לְאַהֲבֵת אֶת כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל כְּגוֹפוֹ שְׁנֵאֲמַר (ויקרא יט יח) "וְאָהַבְתָּ לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ". לְפִיכָךְ צָרִיךְ לְסַפֵּר בְּשִׁבְחוֹ וְלְחוֹס עַל מְמוֹנוֹ כְּאֲשֶׁר הוּא חָס עַל מְמוֹן עַצְמוֹ וְרוֹצֵה בְּכַבּוֹד עַצְמוֹ. וְהַמְתַּכְּבֵּד בְּקִלּוֹן חֲבֵרוֹ אֵין לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא:

It is mandatory upon every man to love each and every one of Israel even as he loves his own self, for it is said: "But thou shalt love thy neighbor as thyself" (Lev. 19.19.). One is therefore obliged to speak in praise of his neighbor, and to be considerate of his money, even as he is considerate of his own money, or desires to preserve his own honor. "But whosoever glorifies himself in disgracing his neighbor has no share in the world to come" (Yer. Hegigah. 2.1).

ספר המצוות לרמב"ם מצות עשה רז

והמצוה הר"ו היא שצונו לאהוב קצתנו את קצתנו כמו שנאהב עצמנו ושתהיה חמלתי ואהבתי לאחי כחמלתי ואהבתי לעצמי בממונו ובגופו וכל מה שיהיה ברשותו או ירצה אותו וכל מה שארצה לעצמי ארצה לו כמוהו וכל מה שאשנא לעצמי או למי שידבק בי אשנא לו כמוהו. והוא אמרו יתעלה (שם) ואהבת לרעך כמוך:

ספר החינוך מצוה רמג

מצות אהבת ישראל - לאהב כל אחד מישראל אהבת נפש, כלומר שנחמל על ישראל ועל ממונו כמו שאדם חומל על עצמו וממונו, שנאמר (ויקרא יט יח) ואהבת לרעך כמוך. ואמרו זכרונם לברכה (שבת לא א) דעלך סני לחברך לא תעביד. ואמרו בספרא (קדושים ד יב) אמר רבי עקיבא זה כלל גדול בתורה, כלומר, שהרבה מצות שבתורה תלויות בכך, שהאזהב חברו כנפשו לא יגנב ממונו ולא ינאף את אשתו, ולא יונהו בממון ולא בדברים, ולא יסיג גבולו, ולא יזיק לו בשום צד, וכן כמה מצות אחרות תלויות בזה. ידוע [גלוי] הדבר לכל בן דעת.

The commandment of love of Israel: To love [with] love of the soul each one of Israel - meaning to say that we have compassion for an Israelite and for his money, [just] like a person has compassion for himself and for his [own] money; as it stated (Leviticus 19:18), "you shall love your neighbor as yourself." And they, may their memory be blessed, said (Shabbat 31a), "What is hateful to you, do not do to your fellow." And they said in Sifra, Kedoshim, Chapter 4:12, "Rabbi Akiva said, "This is a great principle in the Torah" - meaning to say that many commandments are dependent upon it. As one that loves his fellow like himself will not steal his money, have adultery with his wife, cheat his money from him nor hurt him from any angle. And so [too,] are there several other commandments dependent on this - the thing is well-known [revealed] to all who have intellect.

שרש המצוה ידוע, כי כמו שיעשה הוא בחברו, כן יעשה חברו בו, ובזה היה שלום בין הבריות. The root of the commandment is well-known - as in the way that he acts to his fellow, so will his fellow act to him. And there will be peace among the creatures with this.

ודיני מצוה זו, כלולים הם בתוך המצוה, שכלל הכל הוא שיתנהג האדם עם חברו כמו שיתנהג האדם עצמו לשמר ממונו ולהרחיק ממנו כל נזק. ואם יספר עליו דברים יספרם לשבח ויחוס על כבודו ולא יתכבד בקלונו, וכמו שאמרו זכרונם לברכה (ירושלמי חגיגה פ"ב ה"א) המתכבד בקלון חברו אין לו חלק לעולם הבא, והמתנהג עם חברו דרך אהבה ושלוש ורעות ומבקש תועלתם ושמח בטובם עליו הכתוב אומר (ישעיהו מט ג): ישראל אשר בך אתפאר.

And the laws of this commandment are included in the commandment, as the general principle of everything is that a man behave with his fellow in the way that a man behaves [with] himself - to guard his money and to distance all injury from him. And if he recounts things about him, he recounts them for praise, and he relate to his honor; and he does not become honored through his disgrace - and as they, may their memory be blessed, said (Talmud Yerushalmi Chagigah 2:1), "One who is honored by the disgrace of his fellow has no share in the world to come, but one who treats his fellow with love, peace and neighborliness, seeks their benefit and is happy about their good, the verse states about him, 'Israel, about you will I be glorified' (Isaiah 49:3)."

ונוהגת מצוה זו בכל מקום ובכל זמן. והעובר עליה ולא נזהר בממון חבירו לשמרו, וכל שכן אם הזיק אותו בממון או צערו בשום דבר לדעת בטל עשה זה מלבד החיוב שבו לפי הענין שהזיקו, כמו שמפרש במקומו.

And this commandment is practiced in every place and at all times. And one who transgresses it and is not careful about the money of his fellow, to guard it - and all the more so, if he injures him with money or caused him pain in any matter, volitionally - has violated this positive commandment; besides the liability that there is in it according to the matter in which he injured him, as is explained in its place.

נתיבות השלום ויקרא פרק יט פסוק יז

שנאה ואהבה הם שתי מדות הפוכות זו מזו בנפש, ואין תלויות בשכל ובבחירה, אלא בתולדת הנפש עצמה, ולכן נפש זאת תאהב מקצת דברים ותשנא מקצתן, ונפש אחרת להפך... ואין מיוחסים ללב שמלת "לב" בכל מקום נופל על מעשה הבחירה ומשפט השכל, ואין האדם מושל על מה שנטוע בנפשו להפוך אהבתה לשנאה או שנאתה לאהבה, ולא יצונו השם על מה שאין בידנו לעשות, אלא שמשנאת נפש לא תצא תקלה לאדם השנאו לה ולא תשחית החמלה כי אם יראנו במיצר יחמול עליו ויעזרהו, לכן לא הזהירה תורה עליה אלא לא תשנא את אחיך בלבבך.

נתיבות השלום ויקרא פרק יט פסוק יז

אם הכונה כדעת מפרשי המקרא צ"ל שיאהב כל אדם כאשר אוהב את עצמו, יפלא מאד שיצונו על דבר שאינו בכל שום נפש, ואי אפשר שיאהב האדם את זולתו וביותר איש נכרי לו כאשר אוהב את עצמו, גם אין לצוות על אהבה או על שנאה שאין האדם מושל עליה... ועוד א"כ צריך שיתאבל על צרת כל זולתו כעל צרת נפשו וחיייו אינן חיים שאין לך שעה שלא יראה או ישמע בצרת אחד מישראל, וכן לענין הטובה צריך שייטיב לזולתו כל מה שייטיב לעצמו וגם זה רעיון רוח... ואומר אני שאין מלת כמוך בלה"ק כולל כונה זו אלא כמוך פרושו הדומה לך כמו "כי כמוך כפרעה"... וכן כאן פרושו ואהבת לרעך שהוא כמוך שזה לך שנברא גם הוא בצלם אלקים והרי הוא אדם כמוך וזה כולל לכל בני אדם שכלן נבראים בצלם ועל זה אמר ר' עקיבא זה כלל גדול בתורה...

א"ה, כל דבריו דברי חן ושכל טוב ושכל טוב לעושיהם ואשרי כל השומע לתוכחתו, אבל אין פשטות הכתובים נירה עליהם, ולדעתי שעור הכתוב כך הוא, לא תשנא את אחיך בלבבך, הזהיר שלא לבד ישמר מעשות לרעהו כמעשה השונא להכותו, לקללו או לעשות לו רעה, כי אם אף בלבו ובקרבו לא ישנאו, ומצאנו שיצוה השם ב"ה אף על מדות הנפש, כי גם הן מסורות לבחירה, וביד הנבון למשול עליהם בכח מבינתו, כמו שצוה לא תחמוד, וכן צוה על אהבה בכמה מקומות, כגון אהבת הגר והעבד ונאמר להלן ואהבת לו כמוך.

רמב"ן ויקרא פרק יט

וטעם ואהבת לרעך כמוך - הפלגה, כי לא יקבל לב האדם שיאהוב את חבירו כאהבתו את נפשו, ועוד שכבר בא רבי עקיבא ולמד חייך קודמין לחיי חבירך (ב"מ סב א):
אלא מצות התורה שיאהב חבירו בכל ענין כאשר יאהב את נפשו בכל הטוב. ויתכן בעבור שלא אמר "ואהבת את רעך כמוך", והשוה אותם במלת "לרעך", וכן ואהבת לו כמוך (פסוק לד) דגר, שיהיה פירושו להשוות אהבת שניהם בדעתו, כי פעמים שיאהב אדם את רעהו בדברים ידועים להטיבו בעושר ולא בחכמה וכיוצא בזה, ואם יהיה אוהבו בכל יחפוץ שיזכה רעהו האהוב לו בעושר ובנכסים וכבוד ובדעת ובחכמה, ולא שישוה אליו אבל יהיה חפץ בלבו לעולם שיהיה הוא יותר ממנו בכל טובה, ויצוה הכתוב שלא תהיה פחיתות הקנאה הזאת בלבו, אבל יאהב ברבות הטובה לחבירו כאשר אדם עושה לנפשו ולא יתן שיעורין באהבה. ועל

כן אמר ביהונתן (ש"א כ יז) כי אהבת נפשו אהבו, בעבור שהסיר מדת הקנאה מלבו ואמר (שם כג יז) ואתה תמלוך על ישראל וגו':

This is an expression by way of overstatement, for a human heart is not able to accept a command to love one's neighbor as oneself. Moreover, Rabbi Akiba has already come and taught, Your life takes precedence over the life of your fellow-being." Rather, the commandment of the Torah means that one is to love one's fellow-being in all matters, as one loves all good for oneself. It is possible that since it does not say "and thou shalt love 'eth rei'acha' but instead it likened them in the word 'Irei'acha' [which literally means "to" thy neighbor], and similarly it states with reference to a proselyte, that the meaning thereof is to equate the love of both [himself and his neighbor, or himself and the proselyte] in his mind. For sometimes a person will love his neighbor in certain matters, such as doing good to him in material wealth but not with wisdom and similar matters. But if he loves him completely, he will want his beloved friend to gain riches, properties, honor, knowledge and wisdom. However [because of human nature] he will still not want him to be his equal, for there will always be a desire in his heart that he should have more of these good things than his neighbor. Therefore Scripture commanded that this degrading jealousy should not exist in his heart, but instead a person should love to do abundance of good for his fellow-being as he does for himself, and he should place no limitations upon his love for him. It is for this reason that it is said of Jonathan's [love for David], because Jonathan had removed [altogether] the attribute of jealousy from his heart, and he said [to David].

תלמוד בבלי מסכת שבת דף לא עמוד א

שוב מעשה בגוי אחד שבא לפני שמאי. אמר לו: גיירני על מנת שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת! דחפו באמת הבגנו שבגדו. בא לפני הלל, גייריה. אמר לו: דעלך סני לחברך לא תעביד - זו היא כל התורה כולה, ואינך פירושה הוא, זיל גמור.

Talmud Shabbat 31a

There was another incident involving one gentile who came before Shammai and said to Shammai: Convert me on condition that you teach me the entire Torah while I am standing on one foot. Shammai pushed him away with the builder's cubit in his hand. This was a common measuring stick and Shammai was a builder by trade. The same gentile came before Hillel. He converted him and said to him: That which is hateful to you do not do to another; that is the entire Torah, and the rest is its interpretation. Go study.

מהרש"א חידושי אגדות מסכת שבת דף לא עמוד א

ואמר דהלל למדו דעלך סני לחברך לא כו'. והיינו דכתיב בתורה ואהבת לרעך כמוך וגו' ויש לעיין בזה גם שאמר ליה בלשון תרגום שכן היה לשונם אז בירושלים מכל מקום אמאי שינה לומר לו בלשון שלילה דעלך סני כו' דתרגום מלישנא דקרא הל"ל ותרחמיה לחברך כוותך כת"א וי"ל דמשמע ליה דקרא לא איירי אלא בכי האי גוונא בל"ת דגביה לא תקום ולא תטור כתיב ועלה קאי ואהבת לרעך וגו' שלא תעשה לו רעה מכל דסני לך כו' **אבל לגבי לעשות לו טובה לא קאמר ואהבת לרעך כמוך כדאמרינן חייך קודמין לחיי אחיך** וכן מוכיחין דברי ת"י ע"ש ודו"ק:

מצות המלך, הרב עזריאל סימנט, קמח

3) הנה צרמז"ן מוכיח שיעתו צבי פנים, חדא דלא יקבל על לב האדם שיאחז את הצירו כנפשו, ועוד דקיימ"ל כרבי עקיבא דהייך קודמין. וכוונת קושיא צבי הוא לכאורה דאי נימא דכמוך כוונתו כגופו ממש, א"כ גם לענין מסירת נפשו, למה קדים מחצירו. אולם בדעת הר"מ י"ל דאף דלענין אהבה חייב לאחזבו כנפשו, מ"מ צדין מסירת נפשו יש דין שני, דוחי אחיך עמך, הייך קודמין, דהיינו דלענין מסירת נפשו גזרה תורה שהוא חייב על שמירת והלל נפשו קודם שמירת והלל נפש הצירו, ואין צוה סחירה לאהבה לחצירו, דהא דמליל נפשו קודם אין זה מכה אהבה נפשו, אלא דכך גזרה תורה וכמו שנתבאר.

ספר יראים סימן רכד [דפוס ישן - לח]

ואהבת לרעך כמוך. צוה הב"ה בפ' קדושים ואהבת לרעך כמוך אני ה' ותניא ר"ע אומר זה כלל גדול בתורה פי' ואהבת וכו' שלא לעשות לו ולא לאמר דבר המסור ללב. וא"ת האיך אדע וכי נביא אני לכך נאמר כמוך פי' ממך תלמוד דבר שאתה יודע שמסור ללבך. והיינו דאמרינן בשבת פ"ב [ל"א א'] דעלך סני לחברך לא תעביד והיינו כל התורה כולה ואידך פי'. ע"א למדנו מכאן שמצווים ישראל לאהוב את חבריהם להיות בלב טוב זה עם זה יכול לכל ת"ל כמוך לרעך שהוא כמוך שמכניס עצמו בעול שמים ואוהב מצות כמוך. אבל אם הוא רשע אינך מצוה לאהבו כי מצוה לשנאותו כדכתיב יראת ה' שנאת רע וכתוב הלא משנאיך ה' אשנא וגו'.

שונג בעבירה דשנאת אחים. ובכדי להסביר דבר זה נחזה אנן אותו
הציור בצד האהבה. דהיינו דראובן אוהב את שמעון ושמעון באמת
בן ברית, אלא שראובן טועה בו וחושבו לאינו בן ברית האם נימא
דראובן קיים ע"י זה מצות אהבת רעים? בודאי שאין הדבר כן.
מפני שכל אהבה יש לה טעם וגם הטעם של האהבה נכנס בכלל
המצוה של אהבת רעים. כלומר דאין המצוה של אהבת רעים מתפרשת
שיאהב אדם שהוא מישראל, אלא שיאהב אדם מישראל מפני שהוא
ישראל דגם טעם האהבה נכנס בכלל המצוה. פירוש הכתוב דואהבת
לרעך הוא שתאהב אותו דוקא בשביל שהוא רעך. וממילא נמצא
לפי זה דאם ראובן אוהב אדם מישראל ואינו מכיר בו שהוא ישראל
תרי סבת אהבה זו אינה בהישראליות של הנאהב דהוי אהבה סתם
מבלי הטעם הנדרש במצוה זו וממילא אין מצות אהבת רעים מתקיימת
ע"י אהבה זו. הוא הדין גם לאידך גיסא בצד השנאה. דפירושא
דקרא דולא תשנא אחיך בלבבך הוא דעובדת האחות תמנע אותך